

Juletræer!

Alle Størrelser ankommer med „Dronning Alexandrine“. Bestillinger modtages! Bestillinger fra Bygderne bedes indsendt i god Tid.

Trond Hansen.
Tlf. 146.

Tilbud

paa 20 Gæs udbedes.
Dr. Alexandrines Hospital.

Føroya skipara- og navigatørfelag

heldur aðalfund leygardagin 7. december kl. 9 s. p. í Tórshavn.

Dagsskrá:

1. Val av manni til nevnd, ið gera skal uppskot til lívs-trygging fiskimanna.
2. Lønviðurskiptini.
3. Ymist.

Nevndin.

Bekendtgørelse.

At Justitsministeriet under 21. ds. har godkendt, at § 1 i Havnereglement for Thorshavn af 28. April 1905 affattes saaledes:

»Til Havnen ved Thorshavn bliver at regne Farvandet indenfor en Linie mellem Sydpynten af Viðarnes og Indsejlsfyret paa Dækmolens Hoved.»

og at Reglementets § 2 udgaar, bekendtgøres herved.

Thorshavn Byraad.

1. ráðgerðarfundur.

Hósdagin 28. november kl. 20⁰⁰ var settur fundur í Havnar-klubba, har sendismenn frá øllum trimum sjóvinnufeløgum vóru komnir saman til at samráðast um kontraktina fyri 1930.

Fiskimannafelagið setti fram krav um eitt hægri procenttal enn 33¹/₃ av veiðuni til fiskimennin. Reiðarafelagið segði seg ikki kunna fremja tilfikt krav vegna teir stóru útréðslur, reiðarar høvdu haft til botingar av skipaflotanum, so at fiskimenn harav eisini høvdu fingið betri vónir til stórra veiðu, t. d. stórra skip og motorar. Skiparafelagið setti fram krav um hægri løn til bestummennin. Reiðarafelagið mældi skiparafelagnum at javna innanfelags millum skiparar og bestummenn. Frá fiskimannafelagnum var tí næst spurt, um ikki reiðarar kundu hugsa sær at skera niður onnur útgjöld, so at fiskimenninir kundu fáa stórra part. Nú setti skiparafelagið fram spurning til reiðarafelagsins um, at reiðarar vildu leggja 2% av veiðuni til bestummennin av sínum parti. Hesum har reiðarafelagið undan.

Vegna hetta síðsta krav gjordist sjálvsagt vónin fyri at vaksa um fiskimannapartin ringari.

Soleiðis kom stíggur í ráðgerðina.

Fiskimannafelagið setti nú fram fylgjandi skrivliga uppskot: „Fiskimenninir fáa 36% av bruttoveiðuni og 1/2 miðalpartur til bestummennin gongur út av kontraktini (millum reiðarar og fiskimenn). Tað, at skiparin fær lippurnar, gongur eisini út av

Bekendtgørelse.

Valgisterne for Thorshavn Kommune til Folketing og Lagting for Aaret 1930 vil henligge til almindeligt Eftersyn paa Byraadskontoret fra den 1. til den 12. December d. A., begge Dage incl., fra Kl. 9—2 og fra 4—7.

Indsigelse mod Valgisternes Gyldighed maa indgives skriftligt til Byraadet inden den 15. December d. A.

De Indsigelser, som maatte blive gjort mod Valgisterne, vil blive paakendt af Byraadet ved et Møde, der afholdes i Byraadsalen den 27. December d. A., Aften Kl. 8, til hvilket Møde saavel de Personer, der har fremført Anker, som de, mod hvem Indsigelse er gjort, vil blive tilstegt.

Thorshavn Byraad, den 22. November 1929.

kontraktini. Kokkurin skal aldri fiska, men einans rokja stitt kokkastarv.“

Hettar er soleiðis at fata, at reiðarin eigur lippurnar og ger við teir, hvat hann vil, og at reiðarin í allar mátar lonar skipara og bestamanni uttanfyri kontraktina millum fiskimenn og reiðarar.

Vegna tess, at hvorki reiðarafelagið ella skiparafelagið segdu seg hava mandat til at samtykkja endaliga kontrakt; men at teir fyrst máttu samráðast við sínar felagsmenn, var fundur slitin.

Næsti ráðgerðarfundur var settur at verða mánadagin 9. pæmber.

Úr Føroyum.

Tórshavn.

„Aprilsnarrone“.

I „Sjónleikarhúsinum“ opførtes i Søndags — for fuldt Hus — »Aprilsnarrane« af J. L. Heiberg. Denne Vaudevilles Opførelse paa vor hjemlige Scene i Slutningen af 1929 virkede som et Pust fra svunden Tid, især da Udførelsen, efter vore Forhold, klappede ganske godt. Dette muntre og underholdende 2 Akts Stykke opføres atter i Aften, og de, der ikke naaede at få købt Billetter til Søndags, bør sikre sig sig Adgang i Aften.

Havnemester.

Sejlmager H. J. Michelsen, Thorshavn, er fra 1. December ansat som Havnemester ved Thorshavn Havn.

Sandoy.

Missjavnar jólagávur.

I teim seinastu blóðunum, ið út eru komn, hevur verið heitt á meg og fleiri aðrar Føroyingar í tveimum lýsingum, ið vóru sera ójavnar í boðum. Onnur lýsingin var frá Landsnevndini og hin frá Føroya vanlukkutrygging. Landsnevndin heitur á Føroyingar um at søkja studning til jarðabrúkk innan jól, og vanlukkutryggingin boðar frá, at hin fátæki Føroyingurin skal pantast til jólár.

Munnu ikki fleiri við mær halda, at hetta eru tær ógviliga missjavnar jólagávur, og hin frá tryggingini er ikki vøkur, minni enn so, ið hon bjóðar teim Føroyingum, ið ikki hava sæð sær fari fyri at avseð tann pening, ið rindast skuldi í tryggingargjald, ti sum stalt er: hvar skal peningurin takast frá? Einkin vinnist, hvorki av sjógv ella landi, men um so var, hevði

verið líka vítt sum stítt, ti peningur fæst ikki fyri tað, um farið verður í krambúðina við tí. Hevur tú ikki vórur fyri tað, tá letur, so fært tú einki, ti keyppaðurin sigur seg ikki hava pening at galda við.

Hvat skal so hin fátæki maðurin hava til at galda skatt og tryggingargjald og sjúkrakassagjald við? Krambavórir verða vit ikki tiknar, men hvat er so at gera? Nú lýsur vanlukkutryggingin sína ættan, nú skal pantast og tað til jólár. Tá tit ikki hava pening um hendi, so

taka vit okkurt annað, klæðir, búnyttir, fá song og seingjar, klæðir sleppa neyvan undan, jú hetta eru jól í orðsins synderligasta týðingi.

Soleiðis er vorið, orkar tú ikki at betala, so skalt tú gerast húsvillur og líða spott og há fyri alt títt stríð og strev, soleiðis er morallurin í tí núverandi samfelagsskipanini, ti mega longu nú takast álvarslið tøk fyri at fáa betur lag og skil í, so ikki hann, ið minst er mentur, skal líða mest.

Javnaðarmaður.

Staten og Monopolerne.

At cand. polit. Knud Korst.

II.

Hvis de europæiske Stater drevet af Nødvendigheden virkelig skulde skride til et Forbud mod Kartellafalter i det hele taget, kunde dette næppe undgaa at berøre ogsaa de internationale Karteller, idet disse saadanne er bygget op paa de nationale Karteller. Men vilde dette ikke være til stor Skade for den økonomiske Tilnærmelse mellem de europæiske Lande, som har været under Udvikling i de senere Aar?

Denne Form for Samarbejde mellem de europæiske Nationer, altsaa de internationale industrielle Aftaler, anses jo af mange for at være den eneste anvendelige i Øjeblikket; og at et økonomisk Samarbejde mellem de europæiske Nationer er tvungende nødvendigt, hvis disse skal kunne hævde sig i Verdenshandelen, er vistnok udenfor Diskussion. Sagen er jo, at de moderne rationelle Produktionsmetoder (vidtgaadende Arbejdsdeling, Seriefabrikation osv.) kræver et meget stort indenlandsk Marked som Basis. Et saadant Marked har de amerikanske Industrier, medens Europa som bekendt er opdelt i en Mængde Landomraader, der hver for sig hænger over sine nationale, industrielle Interesser.

Teoretisk skulde det da ligge lige for at tilvejebringe en vis Toldunion mellem saa mange europæiske Lande som muligt, indenfor hvis Grænser den industrielle Udvikling da kunde faa større Raderum. Men denne Teori betragtes som bekendt i Praksis med den yderste Skepsis, og hidtil er der jo heller ikke meget, der tyder paa, at en saadan Teori skulde kunne virkeliggøres.

I et Memorandum til Folkeferbundet, udarbejdet under Tittlen „Metoder til en økonomisk Tilnærmelse, i Anledning af den økonomiske Verdenskonference i Genève i 1927, udvikles dette Emne paa en instruktiv Maade af Professor Eugen Grossmann fra Zürich. Det paapeges, hvor vigtigt for den industrielle Udvikling det er, at der tilvejebringes et stort europæisk Marked, og at dette egentlig burde tilvejebringes ved Gennemførelse af Frihandelsprincippet; men dette er ikke andet end en skøn Drøm, skriver Grossmann, thi det store Flertal af Menneskene er i Virkeligheden Protektionister; og i Parlamentariens Tidssal vil det sige, at Frihandel ikke lader sig realisere. Han ser da ingen anden Udvej, end at Producenterne bliver enige om at tilrettelægge Tingene paa bedst mulig Maade, og han synes, at haabe, at den nødvendige Arbejdsdeling i Europa maa blive virkeliggjort ad denne Vej.

Det er imidlertid meget tvivlsomt, om disse europæiske Aftaler vil skaffe Industrierne den nødvendige Slagkraft til at vinde frem paa Verdensmarkedet. Paa Forhaand vil man tro, at slige Karteller hovedsagelig kun vil medføre en Delling af de forhaandenværende Markeder, en Begrænsning af Produktionen, Forhøjelse af Prisene, altsaa en Skring af Virk-

somhedernes Rentabilitet; men dette er jo noget helt andet end en Forbedrelse til Erobring af Verdensmarkedet. Efter alt at domme vil dette Aftalprincip sikkert i det lange Løb vise sig at være temmelig goldt.

Op nu kommer en af de Folk, der selv staar i Spidsen for den europæiske Kartellbevægelse, og fortæller, at denne aldeles ikke hjælper Nationerne ud over Vanskelighederne. Jeg sigter her til nogle Udtalelser, som Generaldirektor Heilner for den europæiske Linoleumskoncern fornylig fremsatte paa en tysk Industrikonference (refereret i Dagbladet „Børsen“ for d. 9. Okt., hvorefter Udtalelserne her er gengivet).

Dr. Heilner udtalte, at det var hans faste Overbevisning, at man kun kunde standse Europas og Tysklands Tilbagegang indenfor Verdens Erhvervsliv ved at skabe et stort fælles Samhandelsomraade. Man har imidlertid hidtil beegnet Tilhængere af den europæiske Toldunion som Utopister. Det vil tværtimod være berettiget at betegne de Folk, der drager denne Unionsidé i Tvivl, som Utopister; thi de maa jo nære Tro til, at den Tilstand, som man i Øjeblikket har i Europa, kan vedvare uden afgørende Ændringer. Det vil være langt mere berettiget at hævde, at den økonomiske Tilbagegang i Europa er en uoverskuelig Fremtid vil føre til sociale Omvæltninger og til Tilbagegangen af den europæiske Kultur. Europas Erhvervsliv vil kun kunne bringes til at blomstre, hvis Samhandelen frit og uden Hæmning af nogen Art kan gaa over Landegrænserne.

Saaledes ser altsaa en af de internationale Kartellmænd paa Tingenes Tilstand; her er ikke nogen Tale om, at det internationale Kartellsystem kan bringe de europæiske Nationer ud af Vanskelighederne. Heller ikke af denne Grund vil der da være nogen Betænkelighed ved at forbyde Kartellafalter. Tværtimod vilde et saadant Forbud uden Tvivl medføre, at Nødvendigheden af handels- og toldpolitiske Tilnærmelser mellem Landene vilde blive saa meget desto mere indlysende.

Men selvfølgelig vilde et Forbud mod Kartellafalter ingenlunde bringe Monopolerne ud af Verden. Vi ved jo fra Tilstandene i U. S. A., hvor Karteller er forbudt, at kæmpemæssige Sammenslutninger med hel eller delvis monopolistisk Magt trives der som maaske ingen andre Steder. Biot har de altsaa dér en anden Form end i Europa; de amerikanske Sammenslutninger er i langt højere Grad end de europæiske egentlige Sammenslutninger. Hvad enten de nu er fremkommet ved en fuldstændig Sammenlægning af Virksomhedernes Kapital under fælles Ledelse (altsaa en egentlig Fusion), eller ved at et Holdingskompagni eller et lign. Finansselskab har erhvervet Aktiemajoriteterne i de sammenlagte Selskaber.

Ved at forbyde Kartellafalter vilde man i Europa altsaa opnaa at lide Koncentrationsprocessen i Retning af egentlige Sammenslutninger (af

Husholdningsskolen.

11 Dages Kursus for Husmødre beg. 2. Decbr. 40 Kr. Ubemiddl. Halvd. frit.

Skjorter

svære, ublegede, realiseres á

200 Øre

stor Størrelse 225 Øre

Et Parti svært Tvist-

Lærred

48 Øre

mindste Forsendelse 10 Kr.

Sækkelageret,

St. Anne Plads 10.
København K.

Skrivumaskinur

seljast uppá sera lagalig avbetalingsvilkor.

Maskinurnar kunnu siggjast og roynast hjá umboðsolumanninum

M. Merk,

Telf. 233. Tórshavn. Telf. 233.

Auktión

yvir ymiskar handilsvørur

byrjar frá minari forretning í Kollafirði friggjadagin tann 13. decbr. kl. 10.

Eisini verður seldur ein motorbátur.

Kristian Geyti.

saadanne findes der lovrigt allerede en Mængde ogsaa i vor Verdensdel). Men en saadan Udvikling er i Virkeligheden langt at foretrække for Karteldannelsen, særlig fordi en helt sammensmeltet Industri langt bedre vil kunne indrette denne efter de bedste tekniske og organisatoriske Mønstre; Ledelsen kan gaa glat nedlagde de Virksomheder, der er forældede, specialisere Fabrikationen paa de forskellige Fabrikker osv. — Handlinger som de selvstændige Medlemmer af et Kartel sjældent vil kunne blive enige om; hvem vil stemme for at netop hans Fabrik er foreldet og derfor skal nedlægges? Bihøj skriver i sin Bog »Den økonomiske Virksomhed«, at den storkapitalistiske, tekniske begrundede Sammenslutning, hvor den vender sig mod Forbrugeren, ikke er nær saa skadelig eller farlig som den blot lavmæssige Prisoverenskomst, der ikke ændrer Bedrifternes Antal eller Metoder.

Hvis Staten forbyder Kartellerne, maa den følgelig tage Monopolproblemet op alligevel. Men hvilke Midler har Staten da til om forment at tage Kampen op mod de sammensmeltede Virksomheder; oplese dem formaa den næppe, hvilket Erfaringerne fra U. S. A. noksom viser — og om en saadan Opløsning, i det hele taget er ønskelig er et stort Spørgsmaal.

Nærmest synes den Tanke at ligge i at Staten simpelthen bør overtage de monopoliserede Erhvervsgrene. Et Monopol styres jo i Virkeligheden bureaukratisk, Apparatet ligner i mange vigtige Henseender Statens administrative Apparat; udløser Staten Trustens Aktiekapital og fastholder den i sin Forvaltning Forrentningsprincippet, skulde Overgangen fra privat til Statstrust synes at kunne foregaa næsten umærkeligt for Publikum. Men i Realiteten vil dette selvfølgelig være en afgørende Forandring, idet Formålet med Driften jo skifter Karakter — bliver mere alment, mindre privatkapitalistisk, selvom. Staten næppe vil være helt uinteresset i at faa godt med Penge ind i Kassen.

